

Matarajio ya ukuaji

80% ya ukuaji wa ubongo wa mtoto unafanyika katika miaka mitatu ya mwanzo wa maisha yake!

Shirika la waganga wa watoto pamoja na Kituo cha kudhibiti ugonjwa Marekani wameonesha wazi kiwango cha ukuaji wa kila mtoto anaeneza umri wa mezi 36.

Kiwango cha ukuaji kinaonekana kwa vitu watoto wengi wanaweza kufanya kwa umri wa mezi au mezi fulani. Ni kitu muhimu kutizama kiwango cha ukuaji kwa tahadari; kwa sababu kila mtoto ana namna yake ya kukomaa. Kuna watoto wanaowokomaa kwa kawaida bila kujua kila angaliweza kujua kwa umri wake Wazazi wanaombwa kumualifu mganga wa mtoto wawo ikiwa kuna ishara za ukuaji wa mtoto kuchelewa.

Kwa umri wake, mtoto angaliweza kufanya vitu gani?

Lughana mawasiliano

- Anaweza kutaja jina lake na jina la familia pamoja na umri wake
- Anaweza kufanya anavyoelezwa kufanya hatuwa mbili au tatu
- Anajua kutajya majina ya vyombo na vitu vya nyumbani
- Anaelewa wazo la "hali moja" na lile la "tofauti"
- Anaelewa kutumia maneno ya kumaanisha mahali kwa mfano "ndani", "juu", na "chini ya"
- Anaweza kufanya sentensi za maneno 5 au 6
- Anaongea vizuri kwa wageni kuelewa anavyosema
- Ahaweza kusimulia hadithi au kuendelea mawasiliano akisema sentensi 2 au 3.

Ukuaji wa kijamii/wa mhumehi

- Anaenda kujua vitu vipya
- Anapenda kucheza na wenzake
- Anabadilishana na wenzake kan tika michezo yawo
- Anaweza kuonesha upendo na kuhangaika
- Anapenda sana michezo ya mawazo
- Anajivalisha na kuvua nguwo
- Anajadiliana na wengine ili kupata suluhisho la mzozo
- Anaonesha kupenda kuwa huru zaidi
- Mara nyingi, hawezi kutofautisha ndoto na uhalisi

Umri wa mezi 36

Shirika la waganga wa watoto Marekani wanapendekeza watoto wote kufanyiwa tathmini ya ukuaji na tabia kwa kiwango cha mezi:

- ❖ 9
- ❖ 18
- ❖ 24 au 30

Kwa kutumia:

- Hojaji ihusikayo na umri wa miaka na kiwango cha ukuaji (ASQ-3)
- Tathmini ya wazazi ya ukuaji (PEDS)
- Tathmini ya wazazi ya kiwango teule cha ukuaji (PEDS-DM)
- Tathmini ya Brigrance

Recommended Apps:

CDC's Milestone Tracker
Daily Vroom
BabySparks

Ofisi ya elimu
ya msingi ya mashule
ya serikali Buffalo

Ukuaji wa utambuzi (kujifunza, kufikiriya, akili ya kupata suluhu ya tatizo)

- Anajua kutambuwa majina ya marangi
- Anaelewa fikra la hisabati na inawezikana kuwa anajua kuhesabu kidogo
- Anaweza kukamilisha hatuwa tatu mfululizo
- Anakumbuka vipande vya hadithi
- Anaelewa fikra za hali moja au tofauti.
- Anapenda kucheza michezo ya ngoto akitumia vitu vya kuchezea watoto, wanyama hata watu.
- Anaweza kucheza na vitu vya kuchezea watoto abavyo vina viungo mbalimbali, ikiwemo viungo vinavyo vina uwezo wa kusogea
- Anaweza kutatua fumbo 3 au 4.

Ukuaji wa viungo (gross motor)

- Anaweza kukanda juu na kukimbia
- anaweza kuruka na kusimama kwa mguu moka kwa nukta 5
- Anajua kupanda ngazi na kushuka bila kusaidiwa, muguu moja juu na ungene chini
- Anajua kupiga teke
- Anajua kutupa mpira juu
- mara nyingi, mpira ukiruka, anawukamata
- Anajua kwenbda mbele na kwuanda nyuma
- Anaja kunyonga kinga ya gurudumu tatu

Ukuaji zaidi Motor Development

- Anachora umbo za mviringo na umbo za mraba
- Anabadilisha ukarasa wa kitabu mija baada ya ungene
- Anajuwa kufunga na kulegheza skurubu na kufunga na kufungua mlango
- Anaweza kukogota akitumia viungo vyake viwili hadi vine
- Anajua kutumia mkasi
- Anaanza kuandika herufi kubwa

Nimwambie nini mganga wa mtoto wangu?

Kila mtoto anakomaa kwa namna yake pekee. Haiwezikane kujua ni wakati gani mtoto anaiga uwezo Fulani. Tafadhali wasiliana na mganga wake, ukiona ishara za kuchelewa kwa ukuaji wake.

- kama hajaweza kuruka mahali anaposimama
- kama hajaweza kunyonga kinga ya gurudumu tatu
- kama anashindwa kushika karamu mkononi
- Kama anashindwa hata kuandika hovyoy
- kama anashindwa kuweka block moja juu ya ingine hadi block nne na zaidi
- Kama anaendelea kushika nguo za wazazi au kulia machozi wazazi wakiondoka
- Kama hajajua kucheza michezo kama fumbo na kadhalika
- Kama anakataa kucheza na wenzake na kuchangia vitu vya kuchezea watoto
- kama hajajua kucheza wa kujisingizia
- Iwapo anakataa kuvalishwa, kulala au kutumia choo
- kama anakasirika sana iwapo hapate anachotaka
- Kama hajaweza kufanya sentensi ya maneno tatu au zaidi
- Iwapo anasahau ufundi aliwokuwa nawo

Namna mzazi anaweza kumsaidia mtoto wake kukomaa na kuiga

Msomee mtoto wako kila siku. Muombe aoneshe mapich yaliyomo ndani ya kitab una taja majona yayo.

Muambiye mtoto atafute vitu ndani ya nyumba na mfundishe majina ya viungo vya muili na majina ya vyombo vya nyumbani.

Mfundishe kuweka pamoja umbo zinazofanana na kutatua fumbo fupi.

Cheza naye michezo ya hisabati.

Msaidie mtoto wako kukuza mawasiliano yake ya lugha ukiongeza kwa meno analotamka

Mtie moyo wa kuwa huru kwa kmruhusu kujivalisha nguo na kujilisha chakula.

Akihangaika, msaidie kutafura suluhu.

Mtie moyo wa kutaka kujua na kupenda kucheza kwa kumpeleka kwa uwanja wa michezo.

Cheza naye nje. Tembelea bustani na au kwa njia za utalii. Mwache mtoto acheze kama anavyotaka, na agunduwe mahali alikua hajafikay.

Mpe mtoto karatasi, makaramu na vifaa vya kuchora.

Maelezo haya ametolewa na
American Academy of Pediatrics kwa <https://www.aap.org>
pamoja na Centers for Disease Control and Prevention kwa
<https://www.cdc.gov/>